

מסורת הש"ס

א) שנת כ"ג (ב) מדישי" על
ז: עין לקמן ה' (ג) יומא
ז: ד' (ד) וי"ח חס' לקמן ח'
ד"ה מה פתח' (ט) ובלבד.
רש"י (ו) וזיל אדר'
(ז) משום ל' (ח) דכתיב'
למח' ועי' רש"י (ט) ויקרא'
טו' (י) במדבר כט' (כ) ז"ל
ומח' רש"י (ל) ויקרא ס'
ועי' ט' ויע' חס' שנת
כ: ד"ה מלאכה.

תורה אור השלם

1. שיעור עיון אחד
חזקא מלבי חזקא
הבפרים ורלת התמיד
וטעוקה ונסבירום:
במורב כ"א

מוסף רש"י

שבועות שמים. שבועות
של ניטוי להרע או להטיב.
שמים הן להחיות עינין
קרני עולה ויורד האומר
בפרשה. נפקי מלמד או
לטיב. דמשמע להכל.
ואכל ולא אכל. ויש
ארבע. י' ק"ל לרבות עיני
שמים מרביי הכתוב לל
אשר יעטף האדם לרבות
לעבר. אכלתי ולא אכל. לא
אכלתי ולא (שבת ב').
ידיעות הטומאה.
האחריות הקדוש עולה
ויורד או נפש י' חס' וי'
ואתמין שאין הכתוב מוכר
אלא בטומאה. מקדש
וקדשיו. שלאחר שבועות
אכל קודש או נכנס למקדש
ולפינן (לקמן ד'). שמים
מתחייב אלא כדכתיב חס'לה
ידעיה בסוף העולם
בימים. כגון שיע' שבועות
ועלם ממט טומאה ואכל
קדש ומשאל ידע שאלתי
בטומאה. שמים הן
מחשבות הכתוב ועלם
ממנו והוא משא. משמע
שבועות ממנו טומאה אכל
זכור הוא טומאה קדש וזה
מקדש. הי' שמים. העלם
טומאה לגבי קדש והעלם
טומאה לגבי מקדש. שדון
ארבע. י' ק"ל לרבות עיני
שמים מרביי ועלם ועלם
ב' פעמים. לרבות את
היורד לטומאה אכל ועלם
ממנו קדש כסבור שפלין
הן. או ועלם ממט מקדש
ושם. מראיות נגעים.
ישאל מהן. שנים הן.
שמים ובהית. שדון
ארבע. מרביי שפחת
שהיא משפט טעילה. כמו
(ש"א ג) שפתי נא אל
אח' וגו'. מרביי עטילה יו'
וזה. מולדת לשלח ותולדה
לבהית. ויש משום הכרת
שהי כשגל. שהי' לה כסוד
היכל. שאל' כמור לנן.
שניה לה כקדוש בינה.
מחלה לשון זכר הוא משום
הי' חס' שמים שארבע
(שבת ב) וכתיב' דקמן ה'.
יש בה ידיעה בתחילה
ואין בה ידיעה בסוף.
שכשעמאל ידע שבועות
ועלמה ממט טומאה
ונכנס למקדש וזכר
עודשה ל' כטסיו וזכר'
הכויאל אל עודש לו
שכנס בטומאה שיבא
קרני (בירוח ח'). שיעור
הנעשה בפנים. על
ישראל. ופר' לו כטסיו
(שם). עד שיעור לו.
שכנס למקדש טמא
(בירוח ח').

שבועות שמים פרק ראשון שבועות

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ח חס'לה
שבועות הלכה א פתח
לאין רוח ועינין טעו:
ב ב ג ד מ"י חס'לה ט:

שבועות. הא דלא פתח האי מסכת כל כינוי שבועות כשבועות
דפתח נדרים וזכור משום דתנא ממכות קא סליק
דמפרש בגמרא הולך לפתח כשמים שכן ארבע והואיל ולא מני
פתח בכינוי מו לא חס' לטות אח"כ וא"ל אחלי לא מני ידיעות

שתיים שהן ארבע ידיעות הטומאה שתיים
שהן ארבע יציאות השבת שתיים שהן ארבע
מראות נגעים שנים שהן ארבעה את שיש
בה ידיעה בתחלה וידיעה בסוף והעלם
בימים הרי זה בעולה ויורד י"ש בה
ידיעה בתחלה ואין בה ידיעה בסוף שיעור
הנעשה בפנים ויום הכפורים תולה עד
שיורע לו ויביא בעולה ויורד י"אין בה
ידיעה בתחלה אבל יש בה ידיעה בסוף
שיעור הנעשה בחוץ ויום הכפורים מכפר
שנאמר ימלכד השאת הכפורים על מה
שזה מכפר זה מכפר י' מה הפנימי אין
מכפר אלא על דבר שיש בה ידיעה אף
החיצון אין מכפר אלא על דבר שיש בה
ידיעה ועל שאין בה ידיעה לא בתחלה
ולא בסוף שיעורי הרגלים ושיעורי ראשי
חדשים מכפרין דברי ר' יהודה ר"ש אומר
שיעורי הרגלים מכפרין אבל לא שיעורי ראשי
חדשים ועל מה שיעורי ראשי חדשים מכפרין
על

זכרונות הכתובים כדמפרש
בפרק שלישי דף כ:). שמים. כתיב בקרא דכתיב (ויקרא ה') להרע
או להטיב ומפרש במשנה פרק שלישי
אוכל להרע משמע את עלמו וה"ה
לכל דבר שהוא הן ולאו להבא"ל ולהרע
או להטיב להבא משמע ובפ"ג (שם)
מרכיב מן המקרא אף דברים שאין
בהן הרעה והטבה ומיהו שמים ניטו
ותו לא דבר וחלוש: שכן ד'. יש
לרבות מרביי הכתובים כדמפרש
בפ"ג (שם) אף דבר וחלוש: לעבר
כגון אכלתי והוא לא אכל או לא
אכלתי ואכל: ידיעות הטומאה. חיוב
קרני עולה ויורד מחמת טומאת מקדש
וקדשיו הכתובה אלא שבועות ניטוי
או נפש כיו' חס' וגו' ויקרא ה') וילפינן
בפירקין [א]. שאין הכתוב מדבר אלא
בטומאת מקדש וקדשיו שזכנס בשוגג
למקדש אחר טומאה זו או אכל בשר
קודש: שמים שכן ארבע. שמים
כתיב דכתיב (ויקרא ה') ועלם ממנו
הוא טמא משמע שבעלמא ממנו
טומאה וע"י אותו העלם אכל קודש
הרי אחת או שזכנס למקדש הרי
שמים. ולפי שאין חיוב עולה אלא
אם כן ידע בתחלה שבועות ואח"כ
נעלמה ממנו ולאחר מעשה נודע
לו שחטא משום הכי קרי ל' ידיעות:
שכן ארבע. יש לרבות מן המקרא
עד עני חיובים העלם קודש והעלם
מקדש וזכור הוא את הטומאה:
יציאות השבת שמים שכן ארבע.
הואיל מרשות היחיד לרשות הרבים
למדנו מן המקרא שחיוב בפרק
הזרק במסכת שבת (דף ט:). מוילו
משה ויעבדו קול כמחנה וגו' (ז)

ה' (ומתרגמין) לא חס'יקו מרבי"ר לה"ר. וזה שמים אחת לעומד בחוץ
והוא שיד לפנים ונטל חס' והואיל לחן ואחת לעומד בפנים
ונטל חס' ממקומו והואיל כדו והניחו בחוץ: שכן ארבע. יש
ללמוד מאלו שכנס שהקפידה תורה מרשות לרשות הוצאה כך
הקפידה בהכנסה והרי הן שמים אחת לעומד בפנים והוא שיד ידו
לחון ונטל חס' והכניסו ואחת לעומד במחון ונטל חס' ממקומו
והוא שיד בפנים והניחו: מראות נגעים. שזכרנו מביא עליהם
קרני לטוהרתו שנים כחוינין במקרא (ויקרא יד) שאל' ובהרת והן חלוקין
במלאכה כדמפרש בגמ' [א:]: שכן ארבע. יש לרבות מולדת לזו
וחלדה לזו כדמפרש בגמ' [שם]: אם שיש בה ידיעה. כוליה בטומאה
קאי. ובגמרא [ג]. מפרש אחרי מפרש מיני טומאות ברישא ויציאות
ומראות כל חד וחדא ומדא במסכת דידה להכי לא פרשינו שכן
בהאי מסכת והאי דמנייהו הכא משום דדמו להדי כשמים שכן
ארבע: ידיעה בתחלה. שיעור שבועות: וידיעה בסוף. משאל
את הקודש בעלם או נכנס למקדש ויאל ונודע לו שבועות אכל
או טומאה נכנס: והעלם בימים. כשאלך את הקודש נעלמה
ממנו טומאה או קודש וכן הנכנס למקדש נעלמה ממנו טומאה או
מקדש: הרי זה. בקרני המפורש באותה פרשה (ויקרא ה') לעשיר חטאת
במה ולעני עוף וללל שדללים עשירית האיסה והיא מנחת חוטא
האמורה בכל מקום וזהו לרוב עולה ויורד לעשיר עולה ולעני יורד.
ובגמרא [ד]. מפרש מנא ליה כדכתיבה בתחלה ובסוף והעלם בימים
כתיב: שיעור הנעשה בפנים. שלשה שיעורים נעשין לצבור צויה"כ
אחד מתן דמו לפנים וחכירו משתלה לעזאזל כמו שכתוב באחרי
מותו ואחד קרב בזמנת החיזון כדמפרש (ויקרא כג) כי יום כפורים הוא: שמים
עם שאר כל מוספי המועדות: סולה. להגין עליו מן היסודין
שאי"פ שאינו יודע שחטא יש לו ללא שכל השוגגין לריכס כפרה
לכשידעו אלאה קודש ידיעה עושים הן: עד שיעור לו. שאלך קודש בטומאה:
אין בה ידיעה בתחלה. שאלך ידע בטומאה ויום הכפורים
יבא לכלל קרני עוד לעולם שהרי אין קרני בל אלא על שיש בו ידיעה בתחלה:
שיעור הנעשה בפנים. שיעור הנעשה בסוף. שיעור הנעשה בתחלה
והוא שיעור הנעשה בפנים הקיים לך הכתוב ללמד שעל מה שזה מכפר זה מכפר:
מה פנימי אינו מכפר אלא על דבר שיש בו ידיעה. בתחלה
דכ"י ילפינן כהדיא בגמ' [לקמן ז:]: דליתו מולדת אלא על דבר שיש בו ידיעה.
בסוף ולא בתחלה דלא אחא לכלל קרני ומכפר זה כפרה אמורה בלא תלייה. וא"ל
כיון שהוקשו יכפרו שניהם על שיש בו ידיעה בתחלה וי"מ לטומאה שארבע בין זה
לזה הא פריך בגמ' (דף ט:). ומני לה: שיעורי הרגלים. כלל הרגלים נאמר'
שיעורי טמא. וטמא (לקמן ט:). מפרש מנא ליה דלשאיין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף מכפר: ר"ש
אומר שיעורי הרגלים מכפרים. עליה אכל לא שיעורי ראשי חדשים:
על

דאטריין למתנייהו משום דקס"ד דלא הו' דרך הוצאה אלא
כשעמד ברשות היחיד ונטל פירות ואל' לרשות הרבים אכל כי
האי גוונא דגופו ברשות היחיד ודו ברשות הרבים או ירפכא לזו
דרך הוצאה היא וכ"י היא גוונא אחר בפ"ק דשבת (דף ג:). ידו
של אדם אינה לא ברשות היחיד ולא ברשות הרבים ואילטריין למיתמי
דרהייהו דאי תנא חדא לא הוה שמעינן אידך ומחיי טעמא ינחא ליה
דלא מני כן הוצאה שלישית כדפרשינו ור"מ מפרש דהואיל מלאכה
גרועה היא דמה לי אם מוציא מרשות היחיד לרשות היחיד ומה לי
לרשות הרבים לכך הולך לפרש כל ענינים דעני דועשיר ומעט
דמלאכה גרועה היא מדאמר בריש הורק (שנת דף ט:). וס' הוצאה
גופא היכא כתיבא אדרש לה מויכלא הע' מהביא ח' וקאמר
אשכחנא הוצאה הכנסה מנגן סברא היא מה לי אפוקי מה לי
עיוילי ולשאר אבות לא צנינא קרא אלא מחייבין כל דהו' במשכן
והוצאה הימה במשכן כדאמר בפרק כמה טומינן (שם דף ט:). הס'
הורידו קרשים מעגלה לקרקע ואחם אל תוילאו הס' העלו קרשים
לעגלה ואחם אל חכניסו ולשאר מולדות לא חיישינן דלהו' במשכן
אלא אכז לחודה אכל מולדות דהוצאה צני' בפרק הורק (שם דף ט:).
והיינו משום דמלאכה גרועה היא ואין להאריך כאן יזכר:
בראיות. נגעים שנים גרסינן ולא שמים דמראה לשון זכר הוא
דכתיב (שמות ג) את המראה הגדול הזה ותגן נמי
במס' נגעים (פ"א משנה ד) ומייני לה בהזמנת מקדש (ובחס דף פח:
ושם) מראות נגעים רבי דוסא בן הרקיסא אומר שלשים וששה
עקבין בן מהללאל אומר שבעים ושנים והא דקתני חס' טובא
משום דחשיב נמי פתיכי אי מני כיויל נגעי בתיס ובגדיסו:
מכדי